

Lærervejledning til 1000 meter Odense

Mormors historie om Odense fortalt med 20 meter streetart er en oplevelse i sig selv, der kan bruges til at engagere eleverne i Odenses historie. Materialet her tager udgangspunkt i den fortælling mormor præsenterer, og lægger op til at eleverne arbejder med historiefagets kompetenceområder og historisk tænkning på forskellig vis ud fra værket. Der lægges op til at eleverne bliver medskabere i fortællingen om Odense bys historie.

Materialet til Mormors værk om Odense Bys Historie er tiltænkt elever fra 4. - 9. klasse. Opgaverne er tænkt som inspiration, og der kan plukkes og redidaktiseres på mange måder.

Opgaverne tager udgangspunkt i historiefagets kompetenceområder. De lægger op til, at eleverne i høj grad skal være producerende og medskabere i forhold til historien om Odense, som Mormor præsenterer i sit værk, og som der lægges op til i Forenklede Fælles Mål for historie.

Lærervejledningen er inddelt efter opgavernes titel, og indeholder Kompetencemålene, færdigheds- og vidensmål og en beskrivelse af opgaverne. Der er enkelte steder eksempler på, hvordan opgaven er tænkt og kan løses.

Det er oplagt at tage ud af huset for at se værket, men alternativt kan værket ses digitalt enten som et slideshow eller som en digital fortælling med en fortæller, der speaker hen over.

Sidst i vejledningen er der henvisninger til digitale ressourcer og hjemmesider, som yderligere kan inddrages i arbejdet med Odense Bys Historie.

God fornøjelse med at dykke ned i værket!

Her begynder historien om Odense

Opgaverne lægger op til at eleverne arbejder kildekritisk med Mormors værk. At eleverne reflekterer over, hvordan Mormor har valgt at starte fortællingen om Odense. I anden del af opgaven skal eleverne udvikle på Vikingetidens historie og formidle tiden på en ny måde i forhold til Vikingeborgen Nonnebakken.

Målene for forløbet er:

Efter 6. klasse Kildeanalyse

- Eleven kan bruge kildekritiske begreber i arbejdet med historiske spor, medier og andre udtryksformer
- Eleven har viden om kildekritiske begreber
- Eleven kan vurdere brugbarheden af historiske spor, medier og andre udtryksformer til at belyse historiske problemstillinger
- Eleven har viden om kildekritiske metoder

Efter 9. klasse

Kildeanalyse

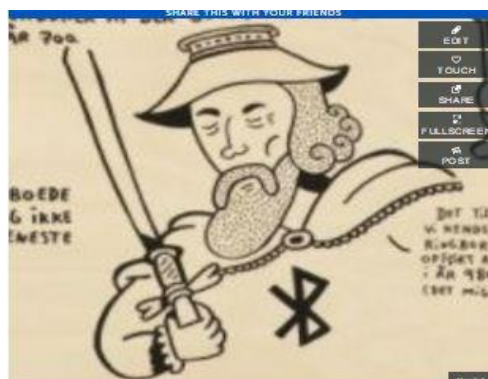
- Eleven kan forklare valget af kildekritiske begreber til analyse af historiske spor, medier og udtryksformer
- Eleven har viden om kildekritiske begreber
- Eleven kan udvælge kilder til belysning af historiske problemstillinger
- Eleven har viden om kriterier for søgning af kilder

Fold historien om Odense by ud

Eleverne skal i denne opgave gå på jagt i Mormors værk og finde et udsnit, de vil arbejde uddybende med. Det kan være en bygning, en person eller et helt billede. Når eleven laver lag på det udvalgte billede i Thinklink, skal de forholde sig kildekritisk til udsnittet af værket. Derefter skal de selv være skabende og bidrage til at gøre fortællingen om Odense større og mere nuanceret.

Thinklink er en del af Skoletubes pakke.

Se et eksempel her <https://www.thinglink.com/scene/936506196934787074>

Målene for forløbet er:

Efter 6. klasse **Kildearbejde:**

Eleven kan med afsæt i enkle problemstillinger anvende kildekritiske begreber til at gøre rede for fortolkninger af fortiden

Kildeanalyse

- Eleven kan bruge kildekritiske begreber i arbejdet med historiske spor, medier og andre udtryksformer
- Eleven har viden om kildekritiske begreber

Efter 9. klasse **Kildearbejde:**

Eleven kan vurdere løsningsforslag på historiske problemstillinger

Kildeanalyse

- Eleven kan udvælge kilder til belysning af historiske problemstillinger
- Eleven har viden om kriterier for søgning af kilder

Opgaven kan løses på forskellige taksonomiske niveauer alt efter klassesettrin.

Hvorfor hedder det sådan?

Navne på gader og pladser fortæller en masse om en bys historie. I denne opgave skal eleverne gå på jagt i kort over Odense og undersøge, hvad historien bag navnene er. Der lægges op til at der samarbejdes i et fælles digitalt kort, så man i fællesskab får foldet byens stednavne ud og flettet ind i byens historie.

Målene for forløbet er:

Efter 6. klasse Kronologi og sammenhæng

Eleven kan sammenligne væsentlige træk ved historiske perioder

Kronologi, brud og kontinuitet

- Eleven kan identificere brud og kontinuitet i historien
- Eleven har viden om væsentlige træk ved historiske perioder

Forløbet kan evt. udbygges, så eleverne efterfølgende arbejder med stednavnene og laver historiske fortællinger ud fra det, de har opdaget.

Ønskes fokus på historisk bevidsthed, kan eleverne fx arbejde med at navngive nye gader ud fra refleksioner om, hvad de tænker, vi skal markere som interessant i fremtiden.

Min by på postkort

Historiske postkort er udtryk for, hvad man i ophavstiden fandt værd at sende og vise frem til andre - noget, man er stolt af og ønsker at vise frem, fx fra steder man har besøgt i sin ferie. Postkort er derfor velegnede til at belyse udviklingen gennem tiderne. Fx hvorfor man i perioder afbilder rygende fabrikker og store veje på et postkort, hvorimod man i dag ser det som forurenende og ikke egnet til postkort.

Opgaven her lægger op til, at eleverne med udgangspunkt i postkort arbejder med en forståelse af, hvordan det har ændret sig igennem tiderne og hvorfor. Sidste del af opgaven har fokus på en forståelse af egen tid, og hvad vi i dag vælger at vise frem og er stolte af.

Der arbejdes med følgende mål:

Efter 6. og 9. klasse:

Kronologi og sammenhæng

Eleven kan på baggrund af et kronologisk overblik forklare, hvorledes samfund har udviklet sig under forskellige forudsætninger

- Eleven kan forklare hvorfor historisk udvikling i perioder var præget af kontinuitet og i andre af brud
- Eleven har viden om historisk udvikling

Hvorfor er det med i kunstværket? Og opgaven:

Enevælden, Det lille København eller H.C. Andersens tid?

Mormors kunstaværk følger den klassiske måde at inddele historien i perioder på. På den måde arbejder vi med Odenses historie ud fra fastsatte regler om, hvornår vi går fra en tid til en anden og skaber igennem sproget en bestemt vinkel på perioderne. Disse opgaver lægger op til, at eleverne arbejder med periodiseringer på en ny måde og tænker modfortællinger til værket ind. På den måde arbejdes der med forskellige perspektiver i historiefortællingen. Fx præsenteres besættelsestiden som danskernes opgør med tyskerne, her kan fortællingen om de tre år med samarbejdspolitikken være interessant.

Opgaven til elever i udskoling er mere omfattende end til efter 6. klasse, hvor opgaven er afgrænset til perioden "Enevælden".

I den sidste opgave til udskoling lægges der op til, at eleverne skal finde begivenheder fra historien, som ikke er en del af Mormors værk. Her arbejdes der med forståelsen af, at den levede fortid er væk, og der kun kan arbejdes med dele af historien, og at alle disse er tolkninger.

Der lægges op til, at eleverne arbejder med tiki-toki, en digital tidslinje, som findes på Skoletube.

Der arbejdes med følgende mål:

Efter 9. klasse

Kronologi og sammenhæng

Eleven kan på baggrund af et kronologisk overblik forklare, hvorledes samfund har udviklet sig under forskellige forudsætninger

Principper for overblik

- Eleven kan anvende principper for inddelingen af historien til at få et historisk overblik
- Eleven har viden om principper for inddeling af historien

- Eleven kan forklare brug af principper for inddeling af historien til at få et historisk overblik
- Eleven har viden om faktorer, der ligger til grund for principper for inddeling af historien

Efter 6. klasse

Kronologi og sammenhæng

Principper for overblik

- Eleven kan inddele historien efter principper for overblik
- Eleven har viden om principper for inddeling af historien

- Eleven kan begrunde principper for inddeling af historien
- Eleven har viden om principper for inddeling af historien

Thomas B. Thriges Gade - hvorfor?

Inden eleverne starter med opgaven, er det relevant at arbejde med, hvad *historiebrug* er for et begreb. Elevernes for forståelse kan evt. aktiveres med eksempler fra hverdagen - mor eller far der siger "Da jeg var barn/ung", vikinger som illustration på rugbrødspakker og leverpostej osv.

Opgaven lægger op til, at eleverne aktiverer deres historiske tænkning og derigennem deres historiske empati. Når vi står i nutiden og tolker på fortiden, kan det fx være svært at forstå, hvorfor man beslutter at etablere Thomas B. Thriges Gade. Igennem arbejdet med at få indblik i tiden gaden blev anlagt i øges forståelsen, og der arbejdes problemorienteret med et aktuelt historisk spørgsmål. Med opgaven til sidst, der rækker ud i fremtiden, arbejder eleverne med forståelsen af nutidens betydning for fremtidsforventningerne.

Der arbejdes med følgende mål:

Efter 9. klasse

Kildearbejde

Eleven kan vurdere løsningsforslag på historiske problemstillinger

Historiske problemstillinger og løsningsforslag

- Eleven kan udarbejde løsningsforslag på historiske problemstillinger med afsæt i udvalgte kilder
- Eleven har viden om metoder til udarbejdelse af løsningsforslag

- Eleven kan udvælge kilder til belysning af historiske problemstillinger
- Eleven har viden om kriterier for søgning af kilder

Historiebrug

Eleven kan forklare samspil mellem fortid, nutid og fremtid

Historisk bevidsthed

- Eleven kan redegøre for brug af fortiden i argumentation og handling
- Eleven har viden om funktion af historie i fortid og nutid

Opgaven kan evt. suppleres med et rollespil, hvor eleverne spiller politikerne fra Odense Byråd i 1952, der skal beslutte om Thomas B. Thriges Gade skal anlægges eller ej. Det er vigtigt at eleverne arbejder ud fra tiden, som den var, og ikke ud fra en nutidsforståelse.

Hvad mindes vi?

Der findes et væld af mindesmærker, som vi måske passerer hver dag, men ikke ved hvorfor er placeret der, hvor det er, og hvad det er til minde om. Opgaven her skal introducere eleverne for mindesmærker tæt på deres egen hverdag og deres skole. Opgaven lægger op til refleksion over, hvad vi ønsker at huske og huskes for, og hvad vi måske hellere vil glemme. Det kan fx være samarbejdspolitikken under 2. verdenskrig, som er fraværende i Mormors værk. Sidste del af opgaven skaber forståelse for elevernes egen tid, og hvordan de er med til at skabe historie – bl.a. igennem det, vi vælger at mindes.

Der lægges op til at eleverne arbejder med historiskatlas.dk. Her kan der søges kort inddelt efter perioder, emner, temaer og findes billeder, lyd og tekst om Danmarks kulturhistorie fra stenalderen og til i dag.

Målene for opgaven er:

Historiebrug

Eleven kan forklare samspil mellem fortid, nutid og fremtid

Efter 6. klasse

Historisk bevidsthed

- Eleven kan analysere brug og funktion af fortalt historie
- Eleven har viden om særtræk ved fortalt historie

Efter 9. klasse

Historisk bevidsthed

- Eleven kan redegøre for brug af fortiden i argumentation og handling
- Eleven har viden om funktion af historie i fortid og nutid

Jomfruspringet - en myte eller et sagn?

En af de 20 tegninger viser myten om Jomfruspringet. Opgaven lægger op til at arbejde med forskellen på myter og sagn, og elevernes refleksioner over, hvad forskellen på de to er. Eleverne skal forholde sig til myters betydning for vores fælles historie. For at aktivere elevernes forforståelse lægges der op til, at der på klassen laves en brainstorm over myter, de kender. Fx kan man starte med fortællingen om Dannebrog, der faldt ned fra himlen i Estland i 1219, og hvordan både myten og flaget stadig er vigtigt for vores fælles fortælling i dag.

Målene for opgaverne er:

Historiebrug

Konstruktion og historiske fortællinger

Efter 9. klasse

- Eleven kan analysere konstruktion og brug af historiske fortællinger med samtids- og fremtidsrettet sigte
- Eleven har viden om historiske fortællingers brug i et samtids- og fremtidsrettet perspektiv

Den sorte død

Opgaven tager udgangspunkt i manden med læns spørgsmål om pesten på værket. Der lægges i opgaven ikke op til, at eleverne skal høre om pesten, men gennem spil, skal eleverne selv "opleve", hvordan pesten påvirkede den almindelige borger.

Eleverne arbejder ikke kun med pesten som tema, men kvalificerer deres historiske bevidsthed i og med de gennem spillene bliver "en del af historien".

Historiebrug

Historisk bevidsthed

Efter 6. klasse.

- Eleven kan analysere brug og funktion af fortalt historie
- Eleven har viden om særtræk ved fortalt historie

Sælg Odenses historie

Opgaven lægger op til, at eleverne bruger deres arbejde med værket til at omsætte til en egen fortælling om Odense, hvor formålet er at sælge Odense bys historie bedst muligt. Her er ikke koblet videns- og færdighedsmål på forløbet, da opgaven rammer alle de tre kompetenceområder for faget bredt.

Inspiration

- ❖ I forbindelse med kildearbejdet tilbyder Danmarks Jernbanemuseum gratis kurser til udskolingslever i kildekritik:
<https://www.jernbanemuseet.dk/da/undervisning/gratis-kursus-i-kildearbejde>
- ❖ Eleverne på mellemtrinnet kan få styr på de kildekritiske begreber gennem denne introduktionsfilm fra Rigsarkivet:
<https://www.sa.dk/undervisning-forskning/grundskolen/kildekritik-introfilm>
- ❖ Om Odenses historie findes meget materiale på Historiens Hus
<http://historienshus.dk/topmenu/topmenu%202/odenses-historie>
- ❖ Tilbud fra Møntergården: <http://museum.odense.dk/undervisning/moentergaarden>
- ❖ Otur appen - lav selv eller brug andres opgaver rundt i jeres lokalområde. Udviklet af HistorieLab.dk